
WebML

(Web Modeling Language)

© Radek Ošlejšek
Fakulta informatiky MU
oslejsek@fi.muni.cz

WebML - účel

- WebML má za cíl poskytnout „strukturovaný“ přístup k návrhu webových aplikací, která intenzivně pracují s daty
- Ucelená sada modelů by měla pomoci při vytváření kvalitních webů
- WebML pokrývá všechny aspekty návrhu webových stránek
- Použití starých a nekoherentních metod pro návrh webů je špatný přístup

- viz webml.org

Jazyky a notace pro modelování webu

- WebML není jediný, existují např.:
  - HDM – W2000
  - RMM
  - OOHDM
  - ARANEUS
  - STRUDEL
  - TIRAMISU
  - Hera
  - UML Web Application Extension
  - UML-based Web Engineering (UWE)
  - ACE
  - WebArchitect
  - OO-H

Cíle WebML

- Vytváření datově intenzivních webů
  - velký objem zpracovávaných dat
  - rozhraní určená pro širokou veřejnost
    - explanatory
    - browsing-oriented
    - personalized (1 to 1)
  - proměnlivý obsah, struktura, navigace, prezentace
- WebML není vhodné pro
  - malé weby (osobní stránky, ...)
  - statické weby
- WebML = modelovací jazyk + metodika + CASE nástroje

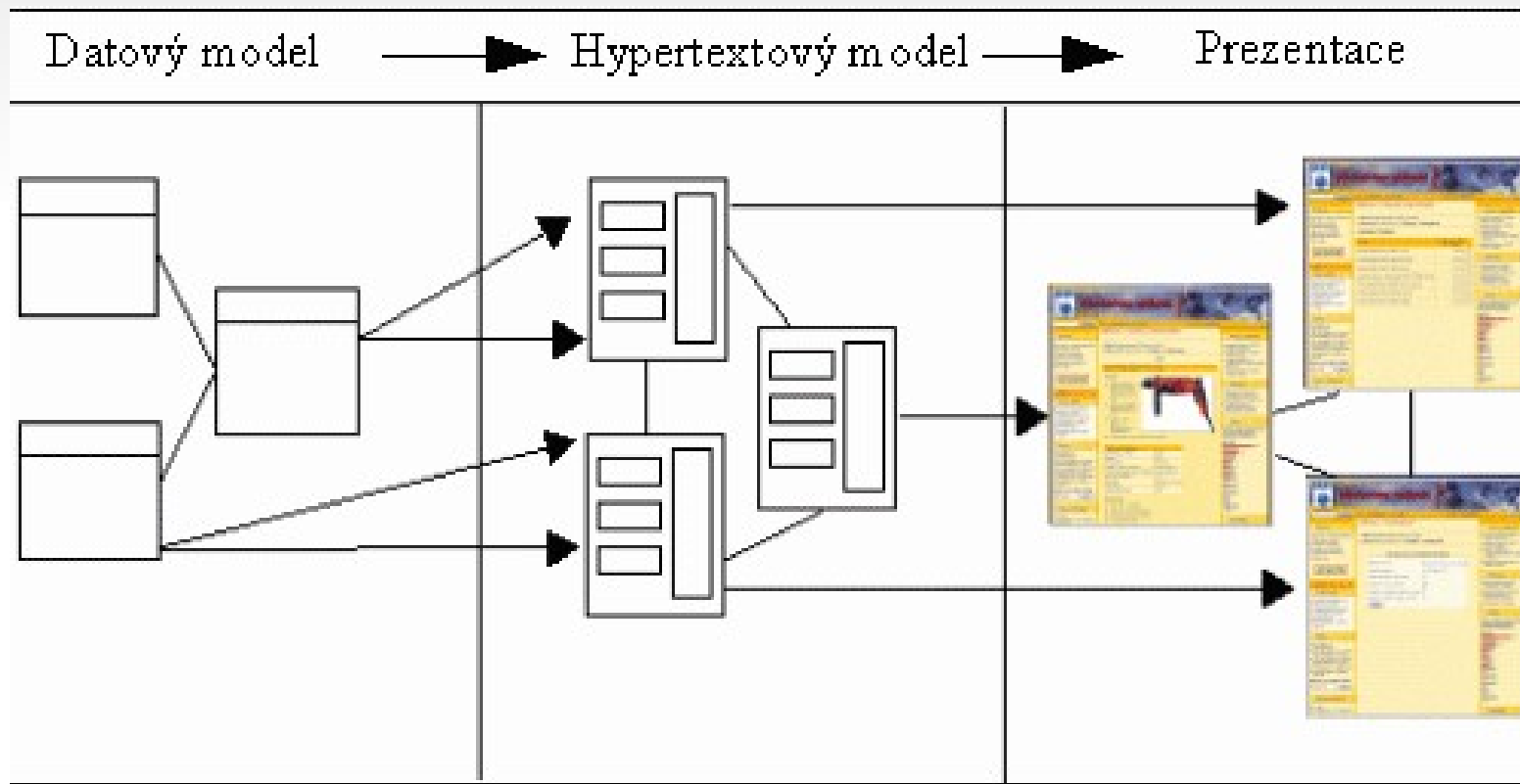
Vlastnosti WebML

- Méně robustní než UML
- Zaměřeno čistě na webové aplikace
- Podpora v CASE nástrojích:
  - WebRatio – podporuje generování kódu z navržených modelů
  - MS Visio – obsahuje šablony diagramů

Základní modely WebML

- Datový model
- Hypertextový model
- Prezentační model

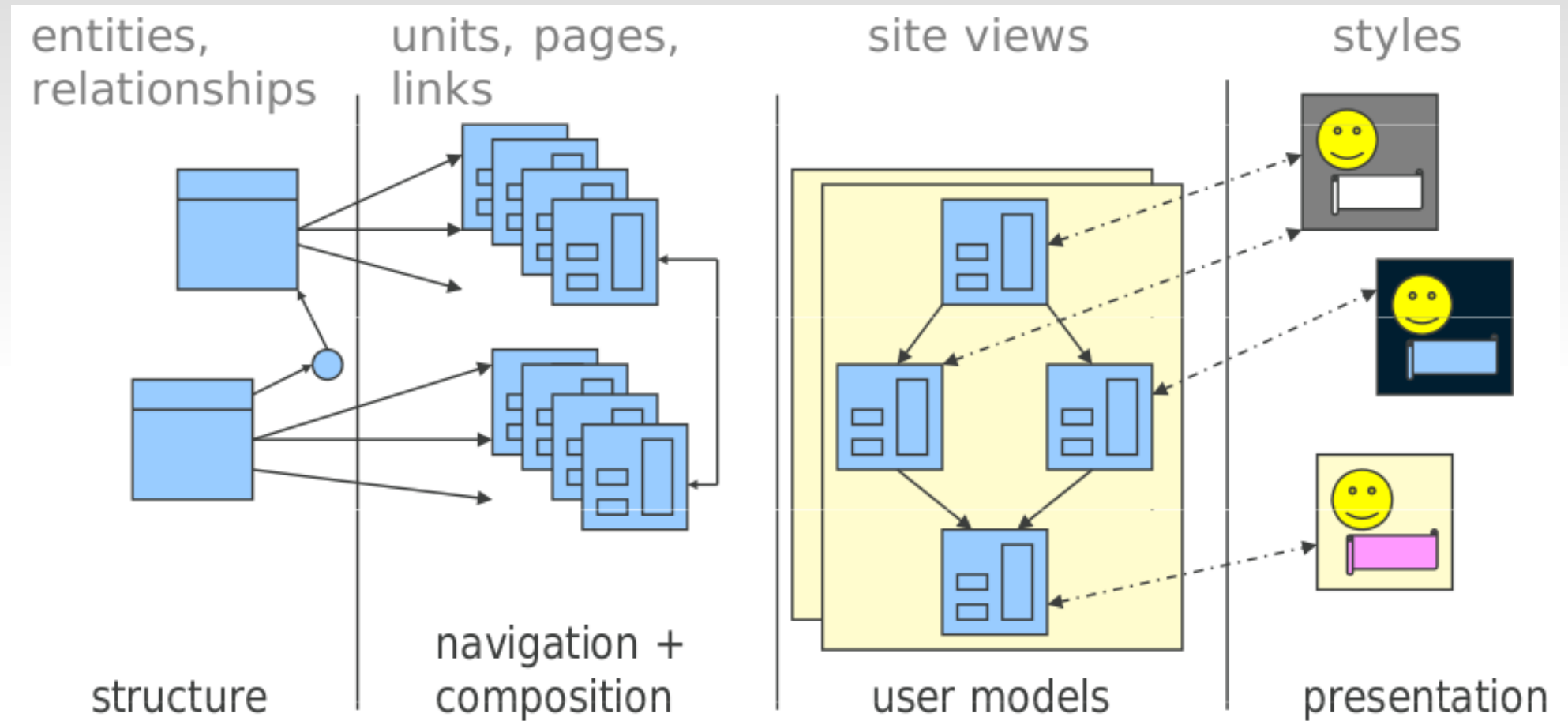

Detailní modely WebML

- Datový model
  - Structure model – organizace dat
  - Derivation model – definice redundance na datech
- Hypertextový model
  - Composition model – definice stránek pomocí kolekce podstránek a elementárních publikačních jednotek
  - Navigation model – definice propojení mezi stránkami a jednotkami
- Uživatelský model
  - Siteviews – oprávnění, přístupová práva
- Presentation model
  - umístění jednotek na stránce a definice jejich vzhledu

Koncepty WebML

Datový model

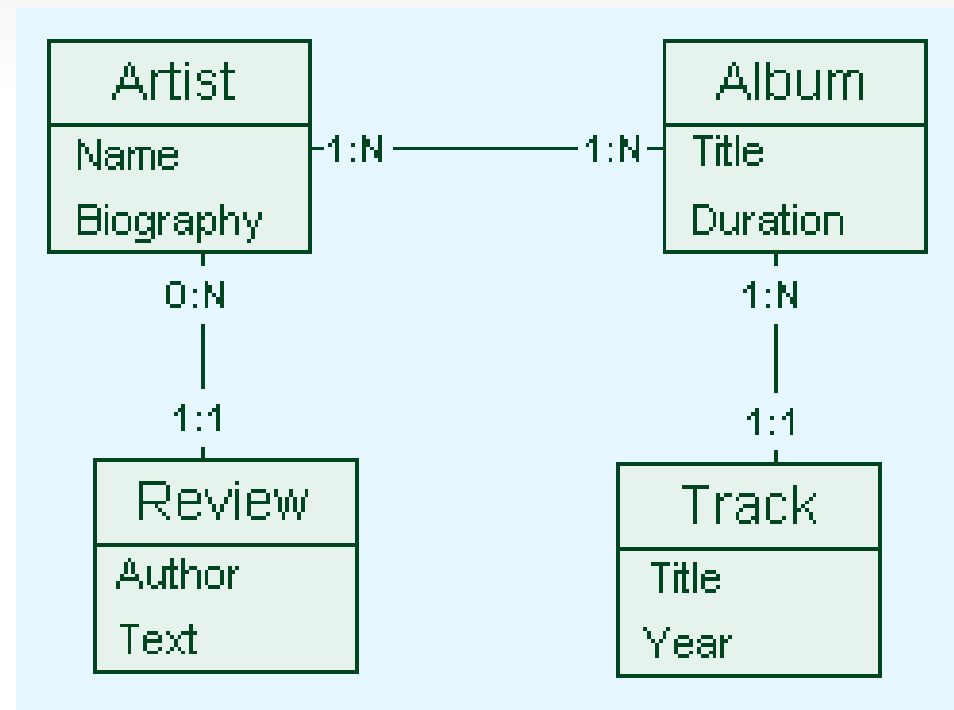
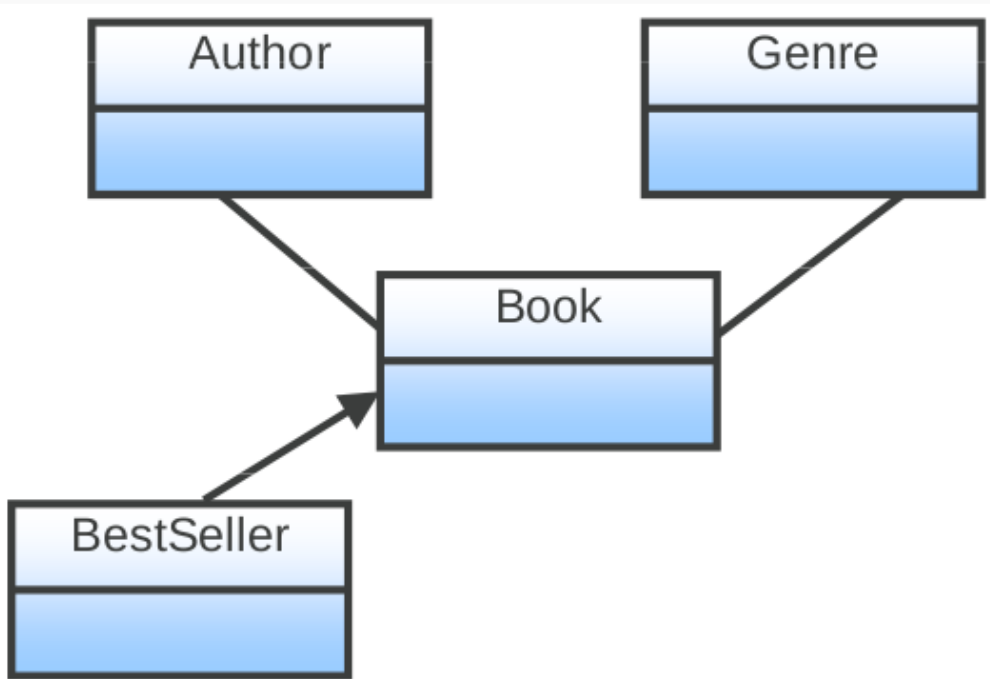
Structure Model (i)

- Řeší otázku, jaké objekty (data) jsou prezentovány na webech a jak jsou provázány?
- Modeluje:
  - Entity – typ objektu v aplikační doméně
  - Atributy – skalární hodnoty (vlastnosti) entit
  - Vztahy (relace) – propojení entit
  - Hierarchie IS-A (dědičnost) – klasifikace objektů a jejich seskupování
- Kompatibilní s entitně-relačním diagramem (ERD) a UML diagramem tříd
- Konceptuální model, který se velice jednoduše převádí do konkrétní relační databáze (Oracle, MySQL, PostgreSQL, ...)

Structure Model (ii)

- Zjednodušený entitně-relační model
  - pouze binární relace mezi entitami
  - dědičnost
  - jednoduché typované atributy

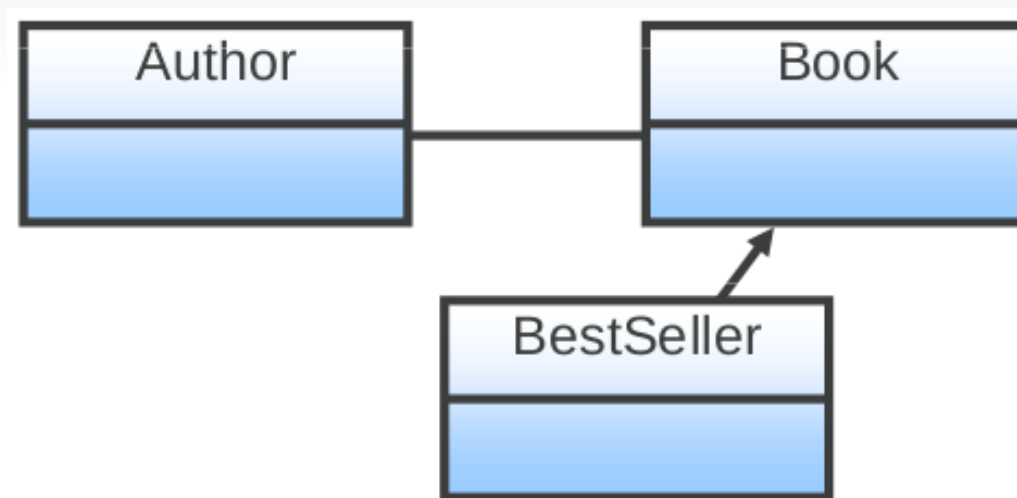
Derivation Model

- Analogie s pohledy (views) v relačních databázích
- Přidává redundanci na datech řízeným způsobem.
Redundance určuje přesnou podobu požadovaných informací ve webové aplikaci
- Redundantní data mohou být snadno popsán pomocí WebML-OQL (Object Query Language) – dost připomíná OCL (Object Constraint Language) z UML

Derivation Model – příklad

- Příklad:
  - `BestSeller := Book where Book.Sales > 50.000`
  - `Author.BooksNumber = count(self.Author2Book)`

Hypertextový model

Hypertextový model (i)

- Modeluje chování celé webové aplikace
- Je považován za hlavní přínos WebML
  - výstižnost, jednoduchost, ...
- Dva sub-modely:
  - composition model
  - navigation model

Hypertextový model (ii)

- Otázka 1: Jaké informace jsou publikovány v hypertextových uzlech?
- Odpověď 1: obsahové jednotky – content units (Composition Model)

- Otázka 2: Jak jsou hypertextové uzly propojeny?
- Odpověď 2: odkazy – links (Navigation Model)

- Otázka 3: Jak je hypertext rozdělen na stránky?
- Odpověď 3: stránky – pages (Composition Model)

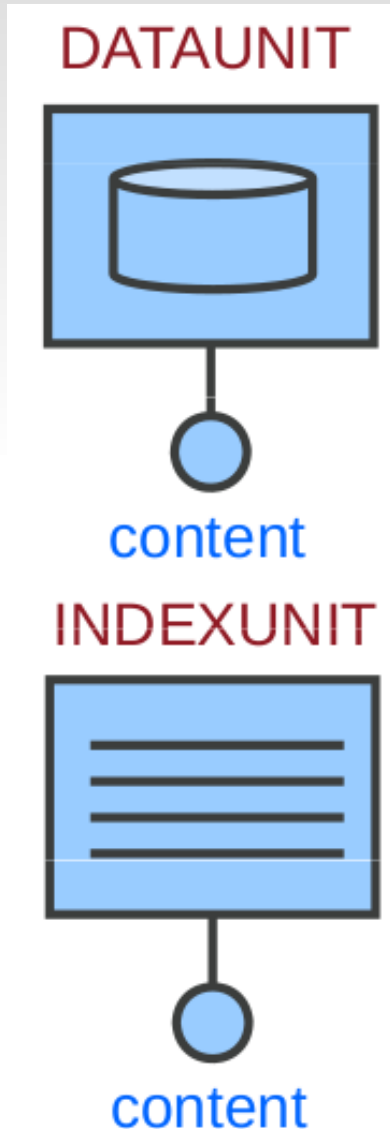
Composition Model

- Definuje složení webové aplikace z jednotlivých stránek a složení stránek z předdefinovaných elementů (obsahových jednotek – content units).
- Pro každou obsahovou jednotku existuje grafické vyjádření.
- Propojením obsahové jednotky s entitou ze strukturního modelu se určí typ dat.
- Příklady obsahových jednotek:
  - DataUnit
  - MultiDataUnit
  - IndexUnit
  - MultiChoiceUnit
  - HierarchicalUnit
  - ScrollerUnit
  - EntryUnit

Comp. Model – obsahové jednotky (i)

- Příklad obsahových jednotek

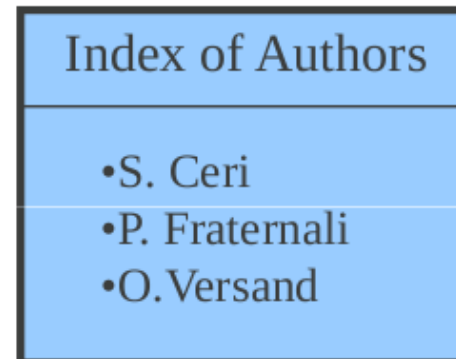
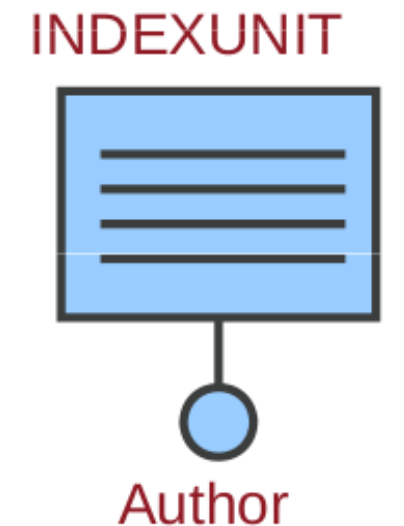
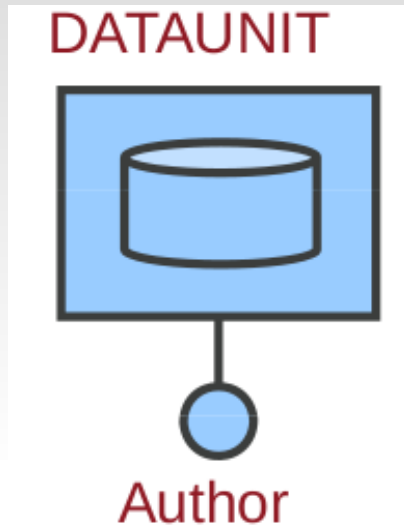
Určeno k publikování informací o JEDNOM objektu (např. AuthorDetail)

Určeno k publikování seznamu objektů (např. IndexOfAuthors)

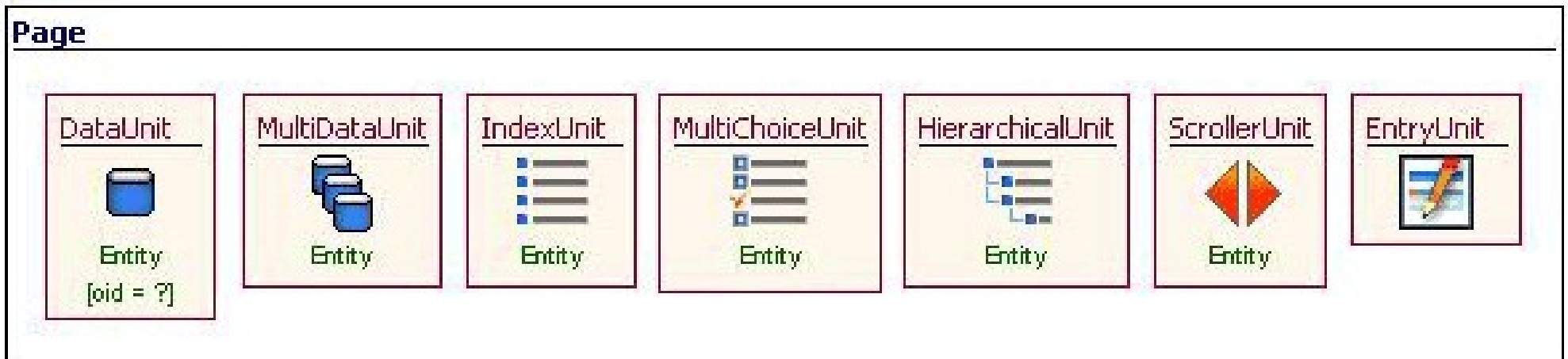
Composition Model (ii)

- Příklad zobrazení obsahových jednotek

Composition Model: stránky

- Stránka je strukturovaný kontejner obsahových jednotek a odkazů
  - možnost strukturovat na podstránky
  - abstrakce pro obrazovky, rámce, záložky, vrstvy, ...
  - umožňuje shlukovat relevantní informace za účelem efektivní komunikace
- Příklad:

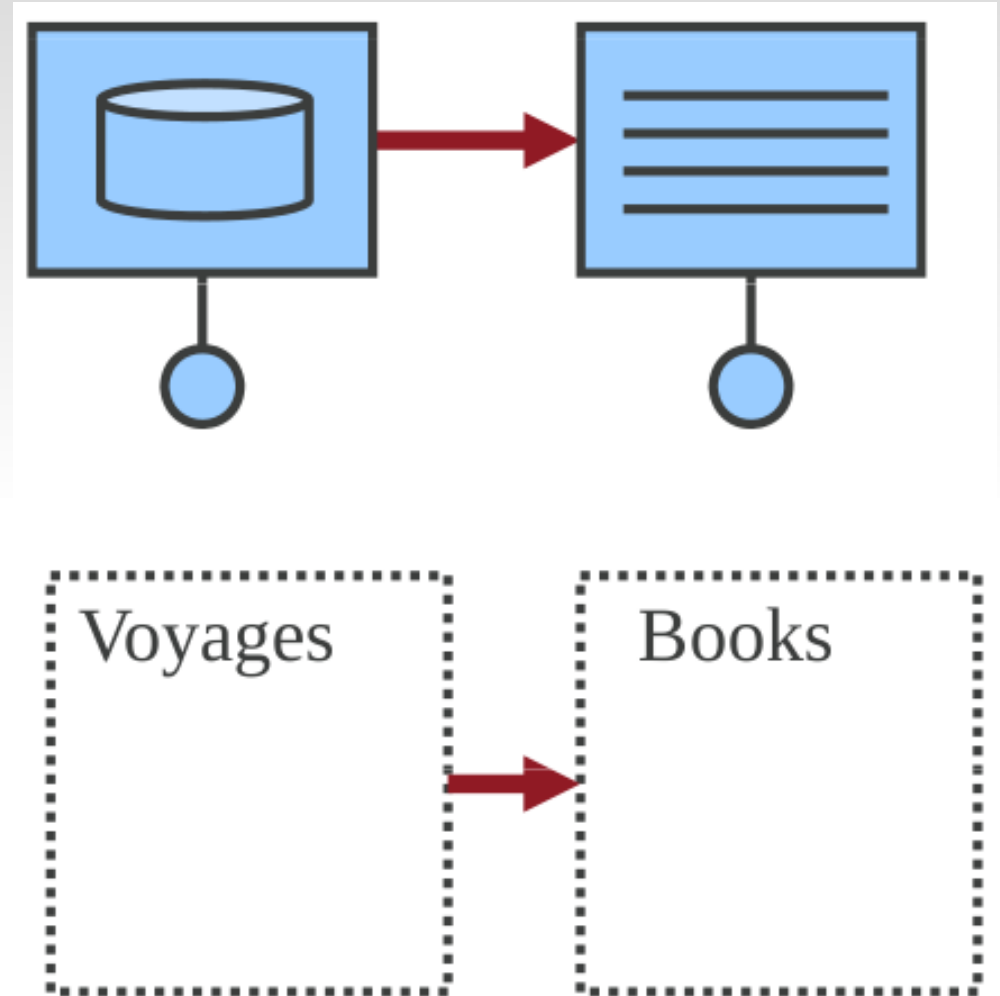
Navigation Model: odkazy

- Sémantika odkazů:
  - přesun z jednoho místa na jiné
  - přenos informací z jednoho místa na jiné (navigační kontext)
  - spuštění výpočtu (side efect)

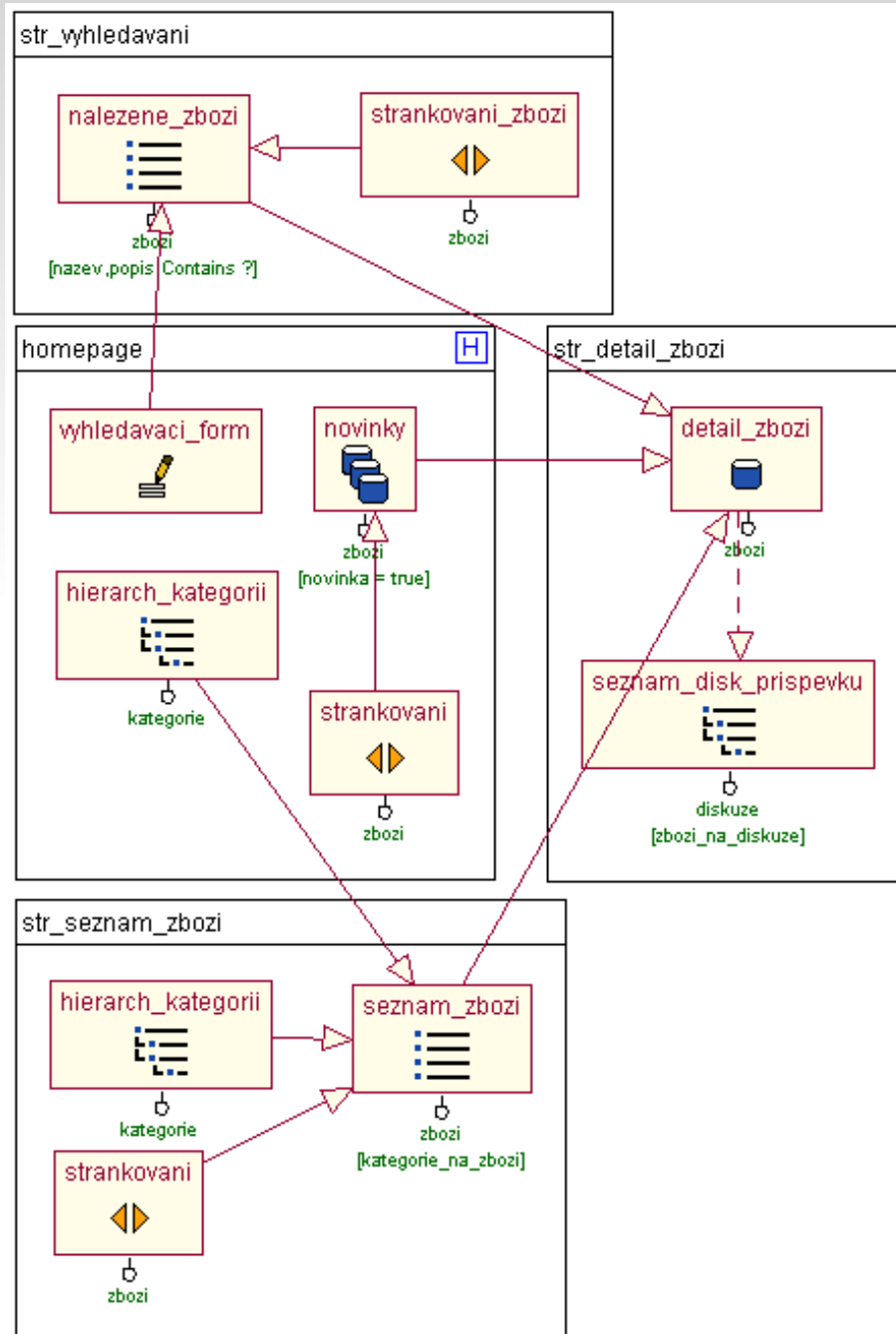

Navigation Model: Typy odkazů

- Kontextové odkazy
  - mezi jednotkami
  - přenos kontextu

- Nekontextové odkazy
  - mezi stránkami
  - žádný kontext se nepřenáší

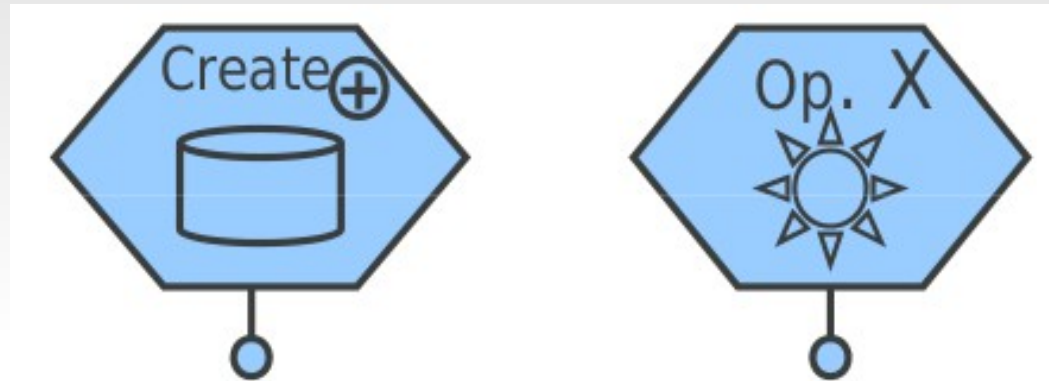

Navigation Model: Příklad

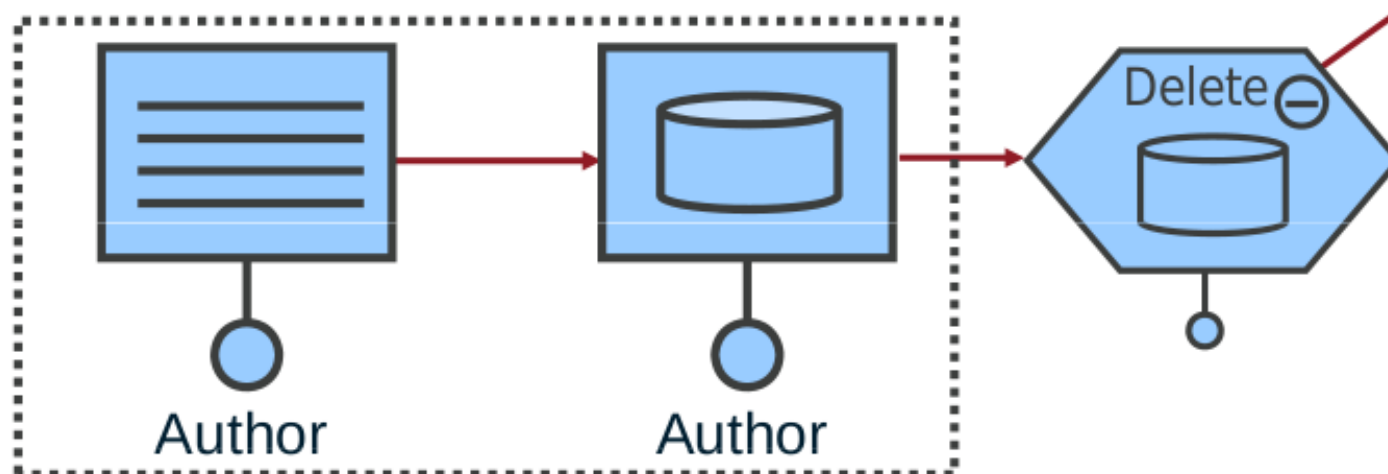

Operace WebML

- WebML poskytuje několik předdefinovaných operací
- Mohou být dodefinovány další uživatelské operace

- Příklad: smazání autora

Uživatelské modely

Uživatelské modely – siteviews

- Uživatelské modely obsahují tzv. siteviews
- „Siteview“ je sada stránek, které konkrétní uživatel vnímá jako celý web (web site)
- Mohou být definovány různé „siteviews“ pro různé typy zařízení a skupiny uživatelů (uživatelské role)

Prezentační model

Prezentační model

- Vzhled a rozmístění prvků stránek bez ohledu na výstupní zařízení pomocí XML transformací
- Vstupem jsou datové a hypertextové model v podobě XML + CSS styly apod
- Výstupem jsou šablony stránek vygenerovaných pomocí XSLT

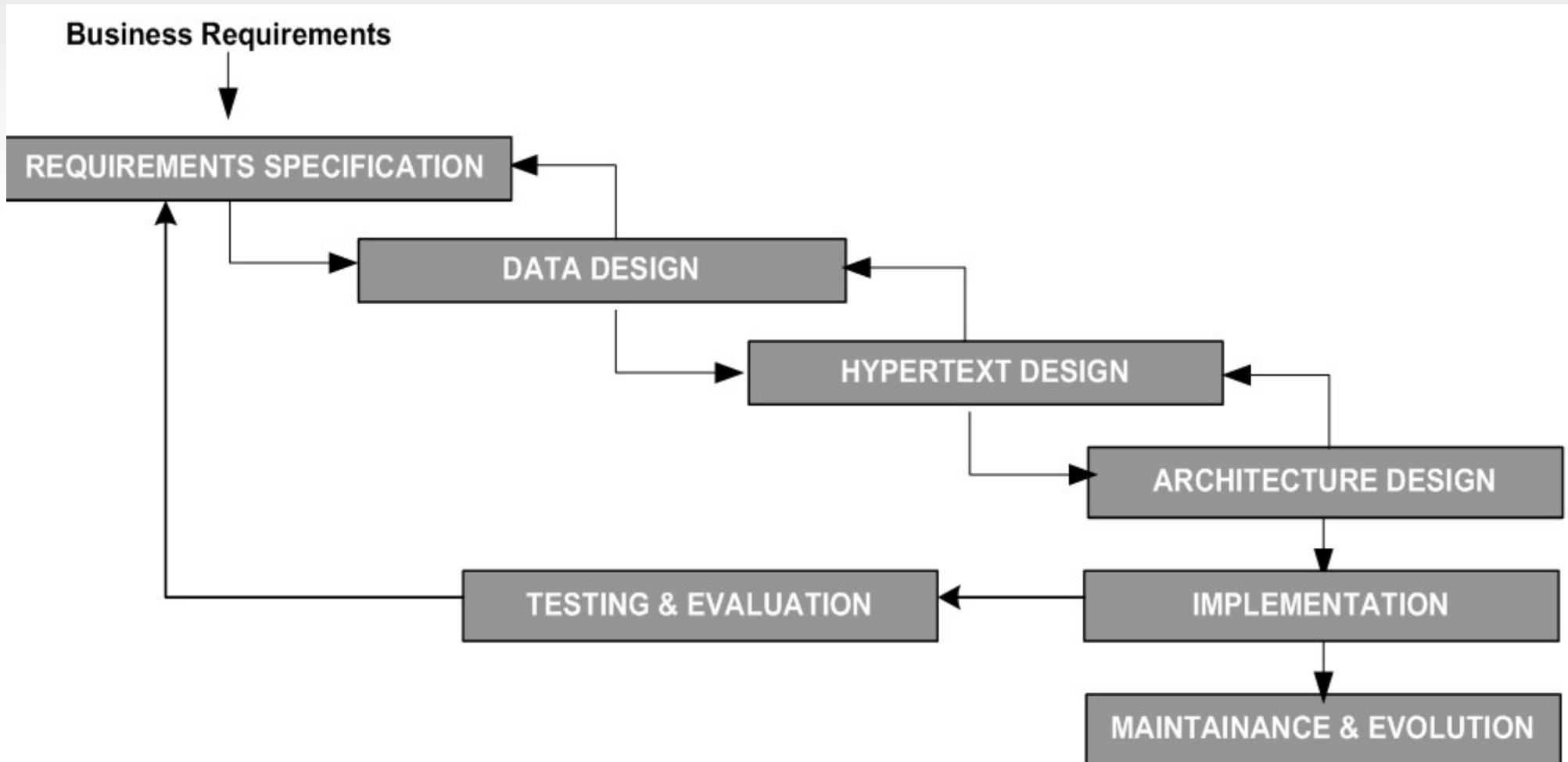

WebML jako metodika

WebML Development Process

WebML Development Process

- Nedostatky klasických metodologií založených na UML:
  - nejsou zaměřeny na uživatelské rozhraní
  - nejsou zaměřeny na hypertextovou navigaci

Shrnutí

- WebML je doménově specifický jazyk
  - není to UML ani MDA
  - ale má s nimi něco společného
- WebML se založeno na Model Driven Engineering
  - zaměřeno na datově intenzivní webové aplikace
  - automatické generování kódu webových aplikací
- Podpora v podobě CASE nástroje